

РЕЦЕНЗИЯ

от проф.д-р Георги Христов Петков, дмн
на дисертационен труд „Клинико-лабораторни и имунологични
особености при деца с протрахирана пневмония”
на д-р Лора Цветанова Камбурова, редовен докторант към Катедра
Детски болести при МУ-Плевен
за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”

Обем и структура

Представеният за рецензия труд е структуриран съгласно възприетите у нас стандарти на дисертация за получаване на научна степен „ДОКТОР”.

Трудът е написан на 154 стандартни машинописни страници и включва:

- Съдържание – 3 стр., използвани съкращения – 3 стр.
- Въведение – 1 стр., литературен обзор – 41 стр.
- Цел и задачи – 1 стр., материал и методи – 7 стр.
- Собствени проучвания – 42 стр., обсъждания – 23 стр.
- Изводи – 1 стр., приноси – 2 стр., приложен – 9 стр.
- Библиография – 21

Библиографията обхваща 203 източника, от които 32 на кирилица и 171 на латиница.

Цитирания книгоопис е актуален и съвременен, като повече от 50 % от заглавията са от последните 10 години.

Дисертациония труд е онагледен с 17 таблици и 31 цветни фигури, алгоритъм за поведение при протрахирани пневмонии, ренгенови образи на белодробни изменения при деца с протрахирана пневмония както и индивидуална карта на пациента

Актуалност на темата

Пневмонията при деца е често срещано заболяване с голяма медико-социална значимост. При част от тях се наблюдава склонност към протрахиране, рецидивирание и развитие на усложнения. Независимо от давността на проблема, все още не са добре изяснени причините и патогенетичните механизми, водещи до протрахирано протичане на пневмонията, както и на правилния избор на диагностична стратегия, с провеждане на оптимална терапия.

Дисертационния труд на д-р Лора Камбурова третира този проблем, важен както за болничната, така и за амбулаторната педиатрична практика. Вниманието е насочено към участието на имунната система в патогенезата и връзката между имунитет и етиологичен причинител. В този смисъл дисертантката се докосва до изключително важния не само от практическа, но и от теоретична гледна точка, проблем за постинфекциозния клиничко-имунологичен синдром, който по настоящем е обект на интензивно проучване в редица водещи институции в света.

Литературен обзор

Литературния обзор е с оптимален размер – приблизително $\frac{1}{4}$ част от целия труд. Структуриран е така, че разделите, логически да обосноват поставените цел и задачи. Започва с разглеждане на различните дефиниции за протрахирана пневмония. Разгледани са обстойно факторите водещи до персистиране на белодробните инфекции, свързани с патогенезата, терапията и състоянието на макроорганизма. Анализирани са и влиянието на екзогенните фактори. На съвременно ниво са разгледани клиничко-имунологичните особености, като е поставен акцент върху атипичните причинители за развитие

на протрахирани пневмонии. Обърнато е внимание на спецификата в диагностиката на протрахирана пневмония при деца. Избегнати са излишните подробности, а накрая са подчертани неуточнените проблеми, които мотивират целта и задачите на дисертационния труд.

Цел и задачи

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана като са определени 7 **задачи** за нейното изпълнение.

Материал и методи

В проучването са обхванати 60 деца с протрахирани пневмонии, лекувани в Клиниката по Детски болести на МУ – Плевен за период от 1 година - от м.03.2010 г. до м.03.2011 г. Посочени са определени критерии за включване и изключване.

За осъществяване на поставените задачи са използвани следните методи:

1. Клинични
2. Лабораторни
3. Микробиологични
4. Образни
5. Имунологични
6. Статистически

При провеждането на проучването е осъществена полезна колаборация със специалисти от различни области имащи отношение към проучвания проблем.

Собствени проучвания

В частта „Собствени проучвания” е извършено прецизно изследване на обхванатите в проучването деца. Пациентите с протрахирана пневмония са анализирани първо общо, а след това разделени на типични и атипични пневмонии, разгледани поотделно и сравнени помежду си, като са сравнени и отделните атипични причинители. На всяка от отделните групи е направена обща характеристика, описание на клиничните и физикалните белези, лабораторни, рентгенови, микробиологични изследвания. Обърнато е позадълбочено внимание на имунологичните изследвания, отчетена е ролята на допълнителните фактори.

Обсъждане

Обсъждането обхваща 22 стр., в което е направен задълбочен анализ и интерпретация на получените резултати. Определени са и се дискутират най-честите имунологични нарушения и предполагаемата им връзка с продължителността на пневмониите при деца. Направена е за първи път у нас подробна характеристика на атипичните протрахирани пневмонии при деца като са сравнени отделните атипични причинители. С компетентност е направена съпоставка на собствените резултати с тези на други автори, от което проличава еродицията на докторантката и нейния личен принос.

Въз основа на резултатите от проведените изследвания дисертантката прави следните **изводи**:

1. При 30.0 % от децата с протрахирани пневмонии се доказват атипични причинители - *Chlamydiae pneumoniae* и *Mycoplasmae pneumoniae*.
2. Клиничните особености при деца с протрахирана пневмония включват: постепенно начало, персистиращ фебрилитет, тахипнея, обикновено суха кашлица.

3. От сравнителните клинични и рентгенологични изследвания на деца с типични пневмонии и атипични пневмонии се откриват следните сигнификантно значими различия: децата с атипична пневмония по-често са със субфебрилна температура, гръдна болка, артралгия, миалгия, интерстициални рентгенологични изменения.

4. Основна причина за протрахиране на острата пневмония е подлежащ имунен дефицит, засягащ хуморалния или клетъчния имунитет (88.4 %).

5. Установяват се следните промени в КМИ: умерено занижни стойности на общите T-Ly, Th, хелперно-супресорния индекс и по-рядко на Tc.

6. В хуморалното звено на имунитета се отчитат разнообразни и леки промени.

7. При съпоставяне на имунологичните промени при типична пневмония и атипична пневмония се установява по-често засягане на всички звена на имунитета и по-изразена T-клетъчна депресия при атипична пневмония.

8. От съпоставянето на отделните атипични пневмонии се отчита при хламидийната пневмония по-чест и по-тежък дефицит в клетъчния имунитет.

9. Не се установява корелация между преморбидния фон и продължителността на пневмониите при деца.

Изведени са **5 приноса** с научно-потвърдителен и **4** - с оригинален характер, разработен е диагностичен алгоритъм за диагностика на деца с протрахирана пневмония, които приемам.

В връзка с дисертацията Д-р Камбурова има 4 публикации и 3 участия в научни форуми свързани с тематиката на дисертацията.

Забележки

Направените критични бележки при апробирането на дисертационния труд са взети под внимание от д-р Камбурова и причините за тях в по-голямата си част са отстранени.

Все пак бих искал да отбележа, че дисертационния труд би спечелил ако при разглеждането на промените в кръвната картина беше отделено място и за промените в Еозинофилните клетки, още повече, че част от децата са с алергични прояви.

Би трябвало да се проявява по-голяма прецизност при изработването на таблиците и да има синхрон с текста третиращ дадената таблица. Така на пример на стр.78 при анализа на сравнителните проучвания при атипични и типични протрахиранни пневмонии е отбелязано „рН остава в референтни стойности и при двете сравнявани групи” се посочва в табл.11. В тази таблица такъв показател няма.

Допуснати са и известни технически грешки при представянето на някои таблици и в автореферата.

Заключение

Д-р Камбурова представя дисертационен труд „Клинико-лабораторни и имунологични особености при деца с протрахирана пневмония” като актуален и съществен проблем в педиатрията. Анализирани са подробно и компетентно, от което личи нейната много добра информираност по проблема. Със своето проучване Д-р Камбурова прави принос в изясняването на протрахираните пневмонии и става съпричасна с големия колектив от учени в света, изледващи проблема за пост-инфекциозния имунен дефицит.

Той е лично дело на дисертантката и отговаря на изискванията за придобиване на научната и образователна степен „ДОКТОР”.

Направените забелешки не намаляват достоинства на дисертационния труд и предлагам на почитаемите членове на Научното жури да гласуват с положителен вот.

16 ноември 2012 г.

Стара Загора

РЕЦЕНЗЕНТ: _____

(проф.д-р Г.Петков, дмн)